

Friluftsrådenes Landsforbund
Gamle Drammensv 203
1337 SANDVIKA
Tlf 6781 5180 , Faks 6780 4792
E-post friluft@online.no
Internett; <http://www.friluftsrad.no>
Bankkonto 7874 05 76495
Organisasjonsnr 971 262 826

Miljøverndepartementet
Boks 8013, Dep
0030 OSLO

27. juni 2002

Deres ref. 2002-458-1 K/Thg/tla

Vår ref: 4310

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2002:1 "FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK"

Friluftsrådenes Landsforbund (FL) viser til mottatt NOU 2002:1 med høringsbrev, og takker for muligheten til å fremme synspunkter.

Interessefellesskapet kulturminnevern og friluftsliv bør synliggjøres sterkere og konkretiseres bedre

Vårt hovedsynspunkt er at det er et bredt interessefellesskap mellom kulturminnevernet og friluftslivsarbeidet. Kulturminner og -miljøer gir store opplevelseskvaliteter ved utøving av friluftsliv. Friluftsutøvere som opplever kulturminner og -miljøer vil også bli opptatt av å ta vare på disse kvalitetene. Etter vår oppfatning er det avgjørende for den framtidige kulturminnepolitikken at en makter å skape et folkelig engasjement for arbeidet, - ikke minst ved overføring av nye og flere oppgaver og ansvar til kommunene vil dette være viktig. Her kan friluftsliv være et viktig bidrag. FL mener at interessefellesskapet mellom kulturminnepolitikken og friluftslivet bør synliggjøres sterkere og konkretiseres bedre enn det som er tilfelle i den foreliggende NOU 2002:1.

Synergi 21 - "happening" eller forpliktende politikkutforming ?

Under ett av delseminarene på Synergi 21 i Stavanger høsten 2001, "Natur, kultur og friluftsliv. Verdier for lokalt engasjement", med innpå 100 deltakere, fikk følgende anbefalinger tilslutning:

- Tradisjonelt friluftsliv som bygger på rike opplevelser av kultur- og naturmiljøer er en viktig forutsetning for folkelig forankring og forståelse for bærekraftig utvikling.
- Mangfoldet av kulturminner og -miljøer bør forvaltes og ivaretas som ressurs for opplevelser, bruk og kunnskap
- Betydningen av friluftsliv med rike opplevelser i natur- og kulturmiljøer bør vektlegges for folks livskvalitet, trivsel og helse.
- Kystledarbeidet er et eksempel til etterfølgelse og viser verdien av et samarbeid mellom myndigheter og ulike frivillige organisasjoner, der arbeidet med å ta vare på kystkultur, naturområder og tradisjonelt friluftsliv fremmes i fellesskap.
- Allemannsretten, med særlig fokus på strandsona, må holdes i hevd for å gi gode friluftsmuligheter med varierte opplevelser av natur- og kulturmiljøer.

Dersom Synergi 21 skal bli noe mer enn en enkeltstående "happening" og det skal være troverdighet i den arbeidsform LA 21 arbeidet legger opp til, må relevante anbefalinger som

ble utvikla under Synergi 21 brukes aktivt i politikkutformingen. Miljøvernmyndighetene bør ha et særlig ansvar for dette.

Mange eksempler på samarbeid - potensiale for videreutvikling

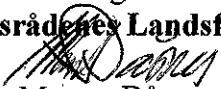
Det er en rekke eksempler på at kulturmiljøer og -minner skjøttes som en del av arbeidet med å tilrettelegge og forvalte friluftslivsområder. Det gjelder bl.a. bruk av gamle ferdselsveier, ivaretaking av lyngheier og enger, bruk av gamle bygninger bl.a. i kystledene og istandsetting og synliggjøring av enkeltobjekter som steingjerder, tufter m.m.

Flere av friluftsrådene (Oslofjordens, Ryfylke, Nord-Rogaland og Sunnhordland) bruker beitedyr for å hindre gjengroing av lyngheier og kulturlandskap). Mange av de offentlige friluftsområdene er attraktive fordi de er gamle boplasser med rester etter tidligere tiders bruk og interessante historier knytta til dette. Dalane friluftsråd har i sitt prosjekt, "Opplev Dalane", bygd på og satt i stand gamle ferdselsårer for å knytte sammen kystområdene med turistforeningens løypenett i fjellet. Midt-Agder Friluftsråd har i arbeidet med sykkelrute nr 3 opp Setesdalen benytta store deler av traseen fra setesdalsbanen opp til Byglandsfjord. Oslo og Omland Friluftsråd har et eget prosjekt med registrering av kulturminner i marka, og Midt-Agder Friluftsråd har gjennomført et opplegg der skoleelever registrerte kulturminner i et framtidig utbyggingsområde. Kystledarbeidet, samarbeidet mellom kystlag, turistforeninger og friluftsråd om tilrettelegging for å vandre, ro, padle og seile langs kysten, har flere viktige tilknytningspunkter mellom kulturminnearbeidet og friluftsliv. I arbeidet overfor barn og unge, utvikla FRIFO og FL i fellesskap Naturvettene der kulturminner og tidligere tiders bruk av området var ett av temaene. Ved kåring av årets friluftslivsområde har ivaretaking av kulturminner og -miljøer vært tema.

Det fins mange flere eksempler og vi bidrar gjerne med ytterligere konkretisering dersom det er aktuelt, f.eks. til bruk som eksempel i stortingsmeldinga. Vårt hovedpoeng er imidlertid at det foregår et betydelig friluftsarbeid som inkluderer ivaretaking av kulturminner og -miljøer. Vi tror det med sterkere involvering og medvirkning fra kulturminnemyndighetene er ytterligere potensiale for å styrke samarbeidet og få bedre forvaltning av kulturminner og -miljøer i friluftsområder til nytte for kulturminnearbeidet og til glede for friluftsutøvere.

Økt kommunalt ansvar - interkommunalt samarbeid ?

Det vil skje en økt delegering av ansvar og oppgaver til kommunene i kulturminneforvaltningen, - som i miljøvernarbeidet forøvrig. Vi har ikke sterke prinsipielle synspunkter på ansvars- og arbeidsdeling mellom forvaltningsnivåene innen kulturminneforvaltningen, men kan bidra med de erfaringer vi har fra friluftsarbeidet. Innen friluftsarbeidet har en lange tradisjoner for interkommunalt samarbeid, - Oslofjordens Friluftsråd ble stifta i 1933. Totalt er det nå 17 interkommunale friluftsråd som dekker kommuner med 63 % av landets befolkning. For å møte de utfordringer som kommunal delegering vil medføre, vil vi anbefale at en vurderer interkommunale løsninger. Gjennom interkommunalt samarbeid kan en få ressurser til nødvendig faglig kompetanse og en kan få rasjonelle enheter for de praktiske forvaltningsoppgavene. Vi bidrar gjerne med ytterligere konkretisering av hvordan friluftsrådene er organisert og arbeider. Våre erfaringer kan være nyttige i utvikling av en kommunal kulturminneforvaltning og det kan også være aktuelt å drøfte mulige samarbeidsløsninger.

Vennlig hilsen
Friluftsrådets Landsforbund

Morten Dåsnes
daglig leder